

23 Μαρτίου 2017
Αριθμ. Πρωτ.: 213054/13111/2017

Πληροφορίες: Αντωνίνα Παπαθανάσογλου ,
Μυρτώ Παινέση

ΔΗΜΟΣ ΡΕΘΥΜΝΗΣ
Λ. ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΟΥ 80
741 00 ΡΕΘΥΜΝΟ, ΚΡΗΤΗ

ΕΣΔΑΚ (ΕΝΙΑΙΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ ΚΡΗΤΗΣ)
ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΜΑΚΑΡΙΟΥ 22 & ΣΚΟΥΛΑΔΩΝ,
712 02, ΗΡΑΚΛΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΧΩΡΙΚΟΥ
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΜΑΡΚΟΥ ΜΟΥΣΟΥΡΟΥ 15
712 01 ΗΡΑΚΛΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΧΩΡΙΚΟΥ
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ
ΥΔΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΡΕΘΥΜΝΗΣ
ΠΛΑΤΕΙΑ ΗΡΩΩΝ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ
741 00 ΡΕΘΥΜΝΟ, ΚΡΗΤΗ

Θέμα: Διαμαρτυρία για ανεξέλεγκτη διάθεση αποβλήτων σε ανενεργό λατομείο στην περιοχή «Λατζιμά» του Δήμου Ρεθύμνης

Αξιότιμοι κύριοι,

Όπως ήδη γνωρίζετε, ο Συνήγορος του Πολίτη στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του κατά το άρ. 103 § 9 του Συντάγματος και το ν.3094/2003 εξετάζει αναφορά σχετικά με την απόρριψη αποβλήτων σε ανενεργό λατομείο στην περιοχή «Λατζιμά» του Δήμου Ρεθύμνου.

Ειδικότερα, από τα έγγραφα που έχουμε μέχρι σήμερα λάβει προκύπτουν τα ακόλουθα:

1. Τα απόβλητα είναι **σύμμεικτα** (ογκώδη αντικείμενα, προϊόντα εκσκαφών, λάστιχα, κλαδιά, κορμοί δέντρων), όπως προκύπτει από το υπ' αριθμ. πρωτ.: 132673/19.07.16 έγγραφο του Τμήματος Περιβάλλοντος της ΠΕ Ρεθύμνου, αλλά και από φωτογραφικό υλικό που έχει προσκομισθεί στην Αρχή από τις αρμόδιες υπηρεσίες. Ως εκ τούτου με

βάση των κατάλογο των αποβλήτων τα απόβλητα που περιέχονται είναι σαφώς και δημοτικά.

2. Η έκταση (ανενεργό λατομείο) στην οποία πραγματοποιείται η παράνομη απόρριψη των αποβλήτων είναι **δημόσια**, όπως αποτυπώνεται στο υπ' αριθμ. πρωτ. 6875/13.03.17 έγγραφο του Αυτοτελούς Γραφείου Ρεθύμνου του Υπουργείου Οικονομικών, το οποίο και κοινοποιούμε προς όλες τις εμπλεκόμενες υπηρεσίες.
3. Ο τέως Δήμος Αρκαδίου είχε ζητήσει την παραχώρηση της έκτασης ήδη από το 2003 για α) την καύση ξύλων από τον καθαρισμό δέντρων, β) για τη δημιουργία δεξαμενής ύδρευσης για την υδροδότηση του νεοουσταθέντος οικισμού των υπαλλήλων στην περιοχή. Παρά την εξέταση του αιτήματος από την Κτηματική Εταιρεία του Δημοσίου, η διαδικασία δεν ολοκληρώθηκε. Τα παραπάνω αποτυπώνονται στο προαναφερόμενο έγγραφο του Αυτοτελούς Γραφείου Ρεθύμνου. Εξ' αυτών, κατά την κρίση της Αρχής, εικάζεται ότι, ήδη από το 2003, είχε αρχίσει η απόθεση αποβλήτων του Δήμου στη συγκεκριμένη δημόσια έκταση.
4. Πλέον ο τέως Δήμος Αρκαδίου που είχε αιτηθεί την καύση ξύλων (προφανώς από δημοτικά κλαδέματα), στην εν γνώσει του δημόσια έκταση, έχει συγχωνευτεί με το Δήμο Ρεθύμνης.
5. Από το υπ' αριθμ. πρωτ.: 1565/0.11.16 έγγραφο του ΕΣΔΑΚ προκύπτει ότι αυτός θα μπορεί να προβεί σε ενέργειες αποκατάστασης του χώρου (εκπόνηση Τεχνικής Μελέτης Περιβαλλοντικής Αποκατάστασης ΧΑΔΑ, αξιολόγηση επικινδυνότητας, ένταξη σε κατάλληλο χρηματοδοτικό πρόγραμμα κλπ), μόνον εφόσον οι παραπάνω εκτάσεις προκύψουν σαφέστατα ιδιοκτησίας του Δήμου Ρεθύμνης και ο Δήμος αποδειχθεί υπόχρεος για την αποκατάστασή τους.
6. Η Δ/ση ΠΕΧΩ (Τμήμα Περ/κου & Χωρικού Σχεδιασμού) με το υπ' αριθμ. πρωτ.: 3664/27.10.16 έγγραφό της, μεταξύ άλλων, τόνιζε ότι θα πρέπει να εντοπισθεί ο ιδιοκτήτης των εκτάσεων, προκειμένου να ξεκινήσει ο ίδιος τις ενέργειες αποκατάστασης.

Με βάση τα ανωτέρω και δεδομένου ότι από την ισχύουσα νομοθεσία συνάγονται τα κάτωθι:

Α. Η ΚΥΑ 50910/2727/2003, «Μέτρα και Όροι για τη Διαχείριση Στερεών Αποβλήτων - Εθνικός και Περιφερειακός Σχεδιασμός Διαχείρισης», σε συμμόρφωση με τις Ευρωπαϊκές Οδηγίες, απαγόρευσε την ανεξέλεγκτη διάθεση και απόρριψη στερεών αποβλήτων (αρ. 10, παρ. 2). Οι Δήμοι, αλλά και τα νομικά τους πρόσωπα που αναλαμβάνουν τη διαχείριση αποβλήτων (αρθρ. 30 του Ν. 3536/2007), εφόσον χρησιμοποιούν Χώρους Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Απορριμμάτων (ΧΑΔΑ), υποχρεούνται σε καταβολή προστίμων βάσει του αρ. 37 του ν. 4042/2012, ο οποίος παραπέμπει στο αρθρ. 30 του ν. 1650/86, όπως τροποποιήθηκε από το αρθρ. 21 του ν. 4014/11. Τονίζεται ότι στο αρθρ. 44 του ν. 4042/12 ορίζεται ότι σε περίπτωση παραβίασης της νομοθεσίας τα οφειλόμενα ποσά παρακρατούνται απευθείας από τους Δήμους κατά τη διαδικασία κατανομής των κεντρικών αυτοτελών πόρων. Επιπλέον, στο άρθρο 37 του ν. 4042/12 προβλέπεται η επιβολή ποινικών κυρώσεων κατά το αρθρ. 28 του ν. 1650/86 σε περίπτωση πρόκλησης βλάβης του περιβάλλοντος από παράνομη απόρριψη αποβλήτων.

Β. Σύμφωνα με την υπ' αριθμ. C-387/97 απόφαση του ΔΕΚ (Case C-387/97 Commission v Greece) η παραμονή μιας πηγής ρύπανσης και υποβάθμισης του περιβάλλοντος για μεγάλο χρονικό διάστημα, χωρίς να λαμβάνεται κανένα μέτρο από τις συναρμόδιες υπηρεσίες, αποτελεί υπέρβαση της διακριτικής ευχέρειας της διοίκησης.

Γ. Οι ΦΟΣΔΑ, στα γεωγραφικά όρια των οποίων έχουν λειτουργήσει κατά τα τελευταία 20 έτη ΧΑΔΑ, οι οποίοι έχουν πλέον εγκαταλειφθεί, πρέπει να λάβουν άδεια αποκατάστασής τους. Για

την αποκατάσταση είναι υποχρεωτική η υποβολή Τεχνικής Μελέτης Περιβαλλοντικής Αποκατάστασης, στη Διεύθυνση ΠΕΧΩ της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Με την εγκύκλιο 109974/3106/22-10-2004 του ΥΠΕΚΑ καθορίστηκαν οι Πρότυπες Προδιαγραφές Τεχνικής Μελέτης Περιβαλλοντικής Αποκατάστασης Χώρων Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Αποβλήτων, ώστε να προωθηθούν τα σχετικά έργα, μόνον όμως όσον αφορά τα μη επικίνδυνα στερεά απόβλητα.

Δ. Από τις προαναφερόμενες διατάξεις δεν συνάγεται ότι μια έκταση πρέπει να είναι χαρακτηρισμένη ως δημοτική, προκειμένου να αναλάβει ο Δήμος την ευθύνη καθαρισμού της, εφόσον πρόκειται για ανεξέλεγκτη απόρριψη αποβλήτων, δηλαδή για δημιουργία χώρου ΧΑΔΑ, ο οποίος εκλαμβάνεται ως χώρος διάθεσης, μη επικινδύνων, Στερεών Αποβλήτων.

Ε. Στα Αστικά Στερεά Απόβλητα, σύμφωνα με τον Ευρωπαϊκό Κατάλογο Αποβλήτων περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, τα απόβλητα κήπων και πάρκων, τα χώματα και οι πέτρες, καθώς και τα ογκώδη απόβλητα. Επίσης, στα οικιακά απορρίμματα εντάσσονται και όσα προέρχονται από εμπορικές εγκαταστάσεις και βιοτεχνίες, κτίρια γραφείων, τα οποία τοποθετούνται σε σακούλες ή κάδους, όπως τα οικιακά. Εξάλλου, τονίζεται ότι ως ΧΑΔΑ εκλαμβάνονται γενικά οι χώροι διάθεσης μη επικινδύνων Στερεών Αποβλήτων, ελλείπουσας κάθε άλλης νομικής περιγραφικής διάταξης περί του είδους των αποβλήτων. Χαρακτηριστικά, επισημαίνουμε ότι στην προαναφερόμενη εγκύκλιο 109974/3106/2004 του ΥΠΕΚΑ περί των Τεχνικών Μελετών Αποκατάστασης ΧΑΔΑ στο πλαίσιο της Διαχείρισης μη επικινδύνων Στερεών Αποβλήτων, στα στοιχεία των αποβλήτων πρέπει να αναφέρεται η προέλευση αυτών, ήτοι εάν είναι αστική, ημιαστική, αγροτική ή συνδυασμός. Επίσης, πρέπει να περιγράφεται το είδος και ο όγκος εναποτεθέντων αποβλήτων, δηλαδή αν πρόκειται για οικιακά, αδρανή-υλικά κατεδάφισης, επικίνδυνα (ιατρικά, ορυκτέλαια - πετρελαιοειδή, τοξικά κλπ), εμπορικά, απόβλητα σφαγείων, φυτοφάρμακα, ιλύες βιολ. καθαρισμού, βοθρολύματα, ογκώδη, γεωργικά, κτηνοτροφικά, βιομηχανικά μη επικίνδυνα, ογκώδη, πράσινα κλπ.

ΣΤ. Περαιτέρω, οι Δ/νσεις των Περιφερειών είναι αρμόδιες για τις μετρήσεις των ρύπων των υπογείων υδάτων, με βάση τις διατάξεις περί ποιότητας υπογείων υδάτων του ν. 1811/2011, δεδομένου ότι υφίσταται εν ενεργεία ΧΑΔΑ. Σύμφωνα με το αρθρ. 186 παρ. Γ περ. ν και vii του ν. 3852/10 η Περιφέρεια είναι αρμόδια για: «τη μέριμνα για τον έλεγχο των σημειακών και διάχυτων εκπομπών ρύπων στα επιφανειακά, υπόγεια και παράκτια ύδατα... την επιβολή μέτρων και κυρώσεων για την προστασία των υδάτων και την αντιμετώπιση αυξητικών τάσεων που προκύπτουν από ανθρώπινες δραστηριότητες στις συγκεντρώσεις ουσιών στα υπόγεια ύδατα». Οι εν λόγω αρμοδιότητες ανατίθενται και με το άρθρ. 5 του ΠΔ 149/10 «Οργανισμός της Περιφέρειας Κρήτης» στην ΠΕΧΩ της Περιφέρειας Κρήτης.

Με βάση τα ανωτέρω παρακαλούνται τόσο ο Δήμος Ρεθύμνης όσο και ο ΕΣΔΑΚ Κρήτης να προβούν, το συντομότερο δυνατό, στις νόμιμες ενέργειες για τον καθαρισμό και αποκατάσταση του χώρου, καθώς και στη λήψη όλων των απαιτούμενων μέτρων προκειμένου να αποτραπεί η περαιτέρω απόθεση αποβλήτων στην έκταση. Επίσης, ζητούμε σε όλες τις διαδικασίες να λάβετε υπόψη τις αρμοδιότητες της Εφορείας Παλαιοανθρωπολογίας – Σπηλαιολογίας, δεδομένου ότι στη ευρύτερη περιοχή των αποθέσεων υπάρχουν σπήλαια αρχαιολογικού ενδιαφέροντος.

Περαιτέρω, η Δ/νση ΠΕΧΩ Κρήτης παρακαλείται να προβεί σε αναλυτικές μετρήσεις της ποιότητας των υπογείων υδάτων προκειμένου να ερευνηθεί εάν υφίσταται ρύπανση του υδροφόρου ορίζοντα από τον ΧΑΔΑ, καθώς και στην εξέταση επιβολής των προβλεπομένων εκ της περιβαλλοντικής νομοθεσίας κυρώσεων, σε συνέχεια του υπ' αριθμ. πρωτ. 132673/19.07.16 εγγράφου της.

Προς τις λοιπές υπηρεσίες που κοινοποιείται η παρούσα επιστολή, παρακαλούνται να συνδράμουν, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, προκειμένου να επιτευχθεί η αποκατάσταση του χώρου και η ορθή διαχείριση των αποβλήτων.

Σε αναμονή των ενεργειών και έγγραφων απαντήσεών σας, εντός μηνός από της λήψεως του παρόντος, παραμένουμε στη διάθεσή σας για οποιαδήποτε σχετική πληροφορία.

Με Τιμή

Ιωάννης Π. Σαγιάς
Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη

Συνημμένα:

1. Το υπ' αριθμ. πρωτ. 6875/13.03.17 έγγραφο του Αυτοτελούς Γραφείου Ρεθύμνου του Υπουργείου Οικονομικών

Κοινοποίηση:

1. ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΡΗΤΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΗΣ
ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
Δ/ΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ & ΧΩΡΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ
ΜΕΝ. ΠΑΡΛΑΜΑ 2 ΚΑΙ Λ. 62 ΜΑΡΤΥΡΩΝ 417
713 04 ΗΡΑΚΛΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

2. ΥΠΕΝ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ, ΕΔΑΦΟΥΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΣΤΙΚΩΝ, ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ & ΣΥΝΑΦΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ
ΠΑΤΗΣΙΩΝ 147
ΑΘΗΝΑ

3. ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ (ΕΟΑΝ)
ΠΑΤΗΣΙΩΝ 147
ΑΘΗΝΑ, Τ.Κ. 11251

6 Οκτωβρίου 2016
Αριθμ. Πρωτ.: 213054/37118/2016

Πληροφορίες: Αντωνίνα Παπαθανάσογλου , Μυρτώ Παινέση

ΔΗΜΟΣ ΡΕΘΥΜΝΗΣ
Λ. ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΟΥ 80
741 00 ΡΕΘΥΜΝΟ, ΚΡΗΤΗ

ΥΠΕΚΑ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ, ΕΔΑΦΟΥΣ ΚΑΙ
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΣΤΙΚΩΝ, ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
& ΣΥΝΑΦΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ
ΠΑΤΗΣΙΩΝ 147
ΑΘΗΝΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΧΩΡΙΚΟΥ
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΜΑΡΚΟΥ ΜΟΥΣΟΥΡΟΥ 15
712 01 ΗΡΑΚΛΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ Δ/ΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ
ΚΡΗΤΗΣ
ΓΕΩΡΓΙΑΔΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ 65,
71305, ΗΡΑΚΛΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΧΩΡΙΚΟΥ
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ
ΥΔΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΡΕΘΥΜΝΗΣ
ΠΛΑΤΕΙΑ ΗΡΩΩΝ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ
741 00 ΡΕΘΥΜΝΟ, ΚΡΗΤΗ

ΕΣΔΑΚ (ΕΝΙΑΙΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ ΚΡΗΤΗΣ)
ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΜΑΚΑΡΙΟΥ 22 & ΣΚΟΥΛΑΔΩΝ,
712 02, ΗΡΑΚΛΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΡΗΤΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΗΣ
ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
Δ/ΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ & ΧΩΡΙΚΟΥ
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ
ΜΕΝ. ΠΑΡΛΑΜΑ 2 ΚΑΙ Λ. 62 ΜΑΡΤΥΡΩΝ 417
713 04 ΗΡΑΚΛΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ (ΕΟΑΝ)
ΠΑΤΗΣΙΩΝ 147
ΑΘΗΝΑ, Τ.Κ. 11251

ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΡΗΤΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΗΣ
ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΠΛΑΤΕΙΑ ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗ,
71202, ΗΡΑΚΛΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

Θέμα: Διαμαρτυρία για ανεξέλεγκτη διάθεση αποβλήτων σε ανενεργό λατομείο στην περιοχή «Λατζιμά» του Δήμου Ρεθύμνης

Αξιότιμοι κύριοι,

Ο Συνήγορος του Πολίτη, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του κατά το άρ. 103 § 9 του Συντάγματος και το ν.3094/2003, εξετάζει αναφορά σχετικά με ανεξέλεγκτη διάθεση αποβλήτων σε ανενεργό λατομικό χώρο στην περιοχή «Λατζιμά» του Δήμου Ρεθύμνης.

Ειδικότερα, στο πλαίσιο της διαμεσολάβησής μας, λάβαμε τα ακόλουθα έγγραφα:

1. Το υπ' αριθμ.: 5635/18.03.16 έγγραφο του Τμήματος Καθαριότητας του Δήμου Ρεθύμνης.
2. Το υπ' αριθμ. ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΠΚ/ΕΠΣ/ΤΑΠΙΠ/86430/50524/1113/492/15.04.16 έγγραφο του Τμήματος Αρχαιοτήτων Προϊστορικών και Ιστορικών περιόδων της Εφορείας Παλαιοανθρωπολογίας – Σπηλαιολογίας του ΥΠΠΟΑ.
3. Το υπ' αριθμ. 132673/19.07.16 έγγραφο του Τμήματος Περιβάλλοντος και Υδροοικονομίας της ΠΕ Ρεθύμνου, Περιφέρειας Κρήτης.

Από τα ανωτέρω έγγραφα και το πλούσιο φωτογραφικό υλικό που τα συνοδεύει, προκύπτει η συστηματική απόρριψη στερεών αποβλήτων, εντός εγκαταλειμμένου λατομικού χώρου. Ο Δήμος Ρεθύμνης, με το ανωτέρω έγγραφο, ισχυρίζεται ότι δεν έχει ευθύνη για την απομάκρυνση των αποβλήτων και την αποκατάσταση του χώρου, αφενός γιατί αυτός βρίσκεται εκτός ορίων οικισμού και αφετέρου διότι ανήκει σε ιδιώτες, στους οποίους απέστειλε σχετική ειδοποίηση. Από το παλαιότερο υπ' αριθμ.: ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΠΚ/ΕΠΣ/ΤΑΠΙΠ/13563/7739/167/86/19.01.16 έγγραφο της Εφορείας Παλαιοανθρωπολογίας – Σπηλαιολογίας, το οποίο μας κοινοποιήθηκε από το Δήμο Ρεθύμνης, προκύπτει ότι τα απόβλητα (μπάζα και σκουπίδια) απορρίπτονται με φορτηγά. Επιπλέον στο σχετικό έγγραφο (ανωτέρω με αριθμ. 2), που απέστειλε στην Αρχή η Εφορεία Παλαιοανθρωπολογίας – Σπηλαιολογίας, αναφέρεται ότι το ανενεργό λατομείο γειτνιάζει με το σπήλαιο αρχαιολογικού ενδιαφέροντος «Φανταξοσπηλιάρα», στο οποίο, κατά τα έτη λειτουργίας του, προξένησε εκτεταμένες φθορές. Περαιτέρω, από στοιχεία που έχει στη διάθεσή της η εν λόγω υπηρεσία, προκύπτει ότι η εναπόθεση αποβλήτων στη συγκεκριμένη θέση γινόταν ήδη από το 2008.

Από την αυτοψία που πραγματοποιήθηκε από υπαλλήλους του Τμήματος Περιβάλλοντος της ΠΕ Ρεθύμνου προκύπτει ότι το είδος των αποβλήτων είναι σύμμεικτο αποτελούμενο από δημοτικά απόβλητα, αλλά και απόβλητα άλλων ροών. Ειδικότερα στα δημοτικά απόβλητα, σύμφωνα με τον Ευρωπαϊκό Κατάλογο Αποβλήτων, περιλαμβάνονται τα ογκώδη αντικείμενα και τα κλαδέματα, ενώ τα προϊόντα εκσκαφής (ΑΕΚΚ) αποτελούν ξεχωριστή ροή. Περαιτέρω, σχετικά με το ιδιοκτησιακό καθεστώς της έκτασης έχουμε λάβει διαφορετικές απαντήσεις. Ειδικότερα, ενώ ο Δήμος υποστηρίζει ότι το λατομείο ανήκει στην οικογένεια***, στο έγγραφο της Περιφέρειας αναφέρεται ότι, από μαρτυρίες των κατοίκων, το βόρειο τμήμα ανήκει στο δημόσιο και το νότιο στους ***. Τα απόβλητα, σύμφωνα με την έκθεση της Περιφέρειας, συγκεντρώνονται στο βόρειο τμήμα του λατομικού χώρου.

Η ΚΥΑ 50910/2727/2003, «Μέτρα και Όροι για τη Διαχείριση Στερεών Αποβλήτων - Εθνικός και Περιφερειακός Σχεδιασμός Διαχείρισης», σε συμμόρφωση με τις Ευρωπαϊκές Οδηγίες, απαγόρευσε την ανεξέλεγκτη διάθεση και απόρριψη στερεών αποβλήτων (αρ. 10, παρ. 2). Τόσο το Δημόσιο όσο και οι Δήμοι, αλλά και τα νομικά τους πρόσωπα που αναλαμβάνουν τη διαχείριση αποβλήτων (αρθρ. 30 του Ν. 3536/2007), εφόσον χρησιμοποιούν Χώρους Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Απορριμμάτων (ΧΑΔΑ), υποχρεούνται σε καταβολή προστίμων βάσει του αρ. 37 του ν. 4042/2012, ο οποίος παραπέμπει στο αρθρ. 30 του ν. 1650/86 όπως τροποποιήθηκε από το αρθρ. 21 του ν. 4014/11. Στο εν λόγω άρθρο ορίζεται: *«Σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα που προκαλούν οποιαδήποτε*

ρύπανση ή άλλη υποβάθμιση του περιβάλλοντος ή παραβαίνουν τις διατάξεις του παρόντος ή των κατ' εξουσιοδότησή του εκδιδόμενων διαταγμάτων ή υπουργικών αποφάσεων ή αποφάσεων της Αποκεντρωμένης Διοίκησης ή της Περιφέρειας, ανεξάρτητα από την αστική ή ποινική ευθύνη, επιβάλλεται ως διοικητική κύρωση πρόστιμο από πεντακόσια (500) μέχρι δύο εκατομμύρια (2.000.000) ευρώ». Επιπλέον, στο άρθρο 37 του ν. 4042/12 προβλέπεται η επιβολή ποινικών κυρώσεων κατά το αρθρ. 28 του ν. 1650/86 σε περίπτωση πρόκλησης βλάβης του περιβάλλοντος σε περίπτωση παράνομης απόρριψης αποβλήτων. Περαιτέρω, σύμφωνα με την υπ' αριθμ. C-387/97 απόφαση του ΔΕΚ (Case C-387/97 Commission v Greece) η παραμονή μιας πηγής ρύπανσης και υποβάθμισης του περιβάλλοντος για μεγάλο χρονικό διάστημα, χωρίς να λαμβάνεται κανένα μέτρο από τις συναρμόδιες υπηρεσίες, αποτελεί υπέρβαση της διακριτικής ευχέρειας της διοίκησης.

Στο αρθρ. 44 του ν. 4042/12 νόμου προβλέπεται ότι, στην περίπτωση παράβασης της ευρωπαϊκής νομοθεσίας από τους ΟΤΑ, τα οφειλόμενα ποσά παρακρατούνται απευθείας, κατά τη διαδικασία κατανομής των κεντρικών αυτοτελών πόρων στους ΟΤΑ. Σύμφωνα με το αρθρ. 94 παρ. 25. του ν. 3852/2010 στις αρμοδιότητες των Δήμων περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων: «Η διαχείριση στερεών αποβλήτων, σε επίπεδο προσωρινής αποθήκευσης, μεταφόρτωσης, επεξεργασίας, ανακύκλωσης και εν γένει αξιοποίησης, διάθεσης, λειτουργίας σχετικών εγκαταστάσεων, κατασκευής μονάδων επεξεργασίας και αξιοποίησης, **καθώς και αποκατάστασης υφιστάμενων χώρων εναπόθεσης (Χ.Α.Δ.Α.).** Η διαχείριση πραγματοποιείται, σύμφωνα με τον αντίστοιχο σχεδιασμό, που καταρτίζεται από την Περιφέρεια κατά την ειδικότερη ρύθμιση του [άρθρου 186 παρ. ΣΤ' αριθμ. 29](#) του παρόντος νόμου». Αντίστοιχα το ανωτέρω άρθρο αναφέρει ότι στις αρμοδιότητες της Περιφέρειας ανήκουν: «Η κατάρτιση και έγκριση του περιφερειακού σχεδιασμού διαχείρισης των στερεών αποβλήτων, στο πλαίσιο του αντίστοιχου εθνικού σχεδιασμού, ο οποίος αποσκοπεί, κυρίως, στη μελέτη και τον καθορισμό των μεθόδων διαχείρισης, καθώς και στη χωροθέτηση των πάσης φύσεως σχετικών εγκαταστάσεων περιλαμβανόμενης και της έκδοσης των κατά περίπτωση αδειών, που προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία...». Περαιτέρω, σύμφωνα με το αρθρ. 186 παρ. ΣΤ αριθμ. 21 και 22 η Περιφέρεια είναι αρμόδια για τον έλεγχο τήρησης περιβαλλοντικών όρων, προς εφαρμογή της νομοθεσίας για την προστασία του περιβάλλοντος, κατά το άρθρο 26 του ν. 1650/1986 και για την επιβολή προστίμων για θέματα προστασίας περιβάλλοντος, κατά τις προβλέψεις των άρθρων 30 του ν. 1650/1986 και 4 του ν. 3010/2002.

Οι ΦΟΣΔΑ, στα γεωγραφικά όρια των οποίων έχουν λειτουργήσει κατά τα τελευταία 20 έτη ΧΑΔΑ, οι οποίοι έχουν πλέον εγκαταλειφθεί, πρέπει να λάβουν άδεια αποκατάστασής τους. Για την αποκατάσταση είναι υποχρεωτική η υποβολή Τεχνικής Μελέτης Περιβαλλοντικής Αποκατάστασης, στη Διεύθυνση ΠΕΧΩ της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Με την εγκύκλιο 109974/3106/22-10-2004 του ΥΠΕΚΑ καθορίστηκαν οι Πρότυπες Προδιαγραφές Τεχνικής Μελέτης Περιβαλλοντικής Αποκατάστασης Χώρων Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Αποβλήτων, ώστε να προωθηθούν τα σχετικά έργα, μόνον όμως όσον αφορά τα μη επικίνδυνα στερεά απόβλητα. Ο βαθμός επικινδυνότητας κυμαίνεται από 1 έως 100 βαθμούς. Η αξιολόγηση της επικινδυνότητας των ΧΑΔΑ, σύμφωνα με την εγκύκλιο αυτή, γίνεται με βάση την «πηγή ρύπανσης», το «μονοπάτι» διασποράς του ρυπαντικού φορτίου και τον «αποδέκτη».

Περαιτέρω, σχετικά με την ύπαρξη ΑΕΚΚ εντός του ανενεργού λατομείου θα θέλαμε να υπενθυμίσουμε ότι στο αρθρ. 40 του ν. 4030/11 προβλέπονται τα εξής: «1. Επιτρέπεται η εγκατάσταση μονάδων επεξεργασίας αποβλήτων από εκσκαφές, κατασκευές και κατεδαφίσεις (ΑΕΚΚ) σε ανενεργά λατομεία ανεξαρτήτως του ιδιοκτησιακού καθεστώτος τους, για τους σκοπούς της παραγράφου 2. Στα λατομεία αυτά συμπεριλαμβάνονται και τα οριζόμενα στο άρθρο 33 του ν. 3164/2003 (Α' 176) ως θέσεις κατάλληλες για εγκαταστάσεις ολοκληρωμένης διαχείρισης αποβλήτων (ΟΕΔΑ). Η λειτουργία των εγκαταστάσεων επεξεργασίας των ΑΕΚΚ σε λατομεία δεν πρέπει να παρατείνεται πέραν του χρόνου αποκατάστασης του λατομείου που ορίζεται με τη σύμβαση ανάθεσης του αναδόχου. 2. Επιτρέπεται η απόθεση προϊόντων εκσκαφών από την κατασκευή δημόσιων έργων, στα οποία περιλαμβάνονται και τα έργα με σύμβαση παραχώρησης, σε

ανενεργά λατομεία για τη μερική ή ολική αποκατάσταση τους μετά από εκπόνηση μελέτης αποκατάστασης που περιλαμβάνει και τη φυτοτεχνική μελέτη, καθώς και έκδοση Απόφασης Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΑΕΠΟ). 3. Η αποκατάσταση των χώρων που ανήκουν στο Δημόσιο γίνεται με δαπάνη και μέριμνα των εγκεκριμένων συστημάτων εναλλακτικής διαχείρισης ΑΕΚΚ. Για την αποκατάσταση ενός εκάστου λατομείου προκηρύσσεται από την Αποκεντρωμένη Διοίκηση διαγωνισμός κατά τις κείμενες διατάξεις, με προσφορές που υποβάλλονται στη βάση μελέτης αποκατάστασης. Η επίβλεψη της αποκατάστασης πραγματοποιείται από την αναθέτουσα αρχή σε συνεργασία με τους αρμόδιους φορείς».

Σύμφωνα με την ΚΥΑ 36259/1757/2010 (αρθρ. 3 παρ. 9) τα Συστήματα Εναλλακτικής Διαχείρισης αναλαμβάνουν τις εργασίες συλλογής, μεταφοράς, προσωρινής αποθήκευσης, επαναχρησιμοποίησης, επεξεργασίας και αξιοποίησης ΑΕΚΚ. Σύμφωνα με το αρθρ. 7 της ως άνω ΚΥΑ για τα ιδιωτικά έργα τα Στοιχεία Διαχείρισης των Αποβλήτων (ΣΔΑ) υποβάλλονται από τον διαχειριστή στις αρμόδιες πολεοδομικές υπηρεσίες μαζί με άλλα δικαιολογητικά που απαιτούνται για τη χορήγηση ή αναθεώρηση των σχετικών αδειών για ανέγερση κτιρίων, κατεδαφίσεις, επισκευές, τοποθέτηση κάδων σε δημόσιους χώρους κλπ. Αντίστοιχα για τα δημόσια έργα ο διαχειριστής των αποβλήτων οφείλει να καταθέτει στην Υπηρεσία που επιβλέπει το έργο, βεβαίωση παραλαβής των αποβλήτων. Η εν λόγω ΚΥΑ εκδόθηκε σε εφαρμογή των διατάξεων του ν. 2939/01 (όπως αντικαταστάθηκε και ισχύει) περί εναλλακτικής διαχείρισης συσκευασιών και άλλων προϊόντων. Ωστόσο, όπως προκύπτει από το νέο ΕΣΔΑ (Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων) μέχρι το 2011, δεν υπήρχαν στοιχεία για το σύνολο παραγόμενων αποβλήτων και αυτά είχαν υπολογιστεί κατ' εκτίμηση ανά Περιφέρεια. Περαιτέρω, στο νέο ΕΣΔΑ προτείνεται η πανελλαδική κάλυψη των ΑΕΚΚ από τα ΣΔΑ (Συστήματα Εναλλακτικής Διαχείρισης), καθώς και προσαρμογές της νομοθεσίας ή των διαδικασιών.

Με βάση τα ανωτέρω, παρακαλούμε όλες τις συναρμόδιες υπηρεσίες στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, δεδομένου ότι στο συγκεκριμένο χώρο προκύπτει συστηματική διάθεση αποβλήτων, για τα ακόλουθα:

1. Όλες οι συναρμόδιες υπηρεσίες (Δήμος – Περιφέρεια – Αποκεντρωμένη Διοίκηση) να ενεργήσουν άμεσα, προκειμένου να σταματήσει η απόρριψη αποβλήτων στο χώρο.
2. Οι ίδιες ως άνω υπηρεσίες να πραγματοποιήσουν, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, τον καθαρισμό και την αποκατάσταση του χώρου, πραγματοποιώντας όλες τις απαιτούμενες μελέτες και κοινοποιώντας αυτές για τις απαιτούμενες εγκρίσεις στην Εφορεία Παλαιοανθρωπολογίας – Σπηλαιολογίας του ΥΠΠΟΑ, λόγω της γειτνίασης του χώρου με σπήλαιο αρχαιολογικού ενδιαφέροντος (αρθρ. 10 παρ. 4 του ν. 3028/02).
3. Ο Δήμος Ρεθύμνης και η Περιφερειακή Δ/ση Δημόσιας Περιουσίας Κρήτης να μας ενημερώσουν, αναλυτικά και με στοιχεία, σχετικά με το ιδιοκτησιακό καθεστώς της έκτασης.
4. Οι αρμόδιες Δ/σεις της Περιφέρειας να προβούν στην επιβολή των αναλογούντων προστίμων, με βάση τις προαναφερόμενες διατάξεις.
5. Ο ΕΣΔΑΚ να μας ενημερώσει για τις απόψεις του και για τις σκοπούμενες ενέργειες, προκειμένου να καταστεί εφικτός ο καθαρισμός και η αποκατάσταση του χώρου.
6. Η Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης να εξετάσει τις αρμοδιότητές της αναφορικά με την ύπαρξη ΑΕΚΚ, σύμφωνα με την παρ. 3 του αρθρ. 40 του ν. 4030/11, ενημερώνοντάς μας σχετικά.
7. Στο πλαίσιο αυτό, ο ΕΟΑΝ παρακαλείται να μας ενημερώσει για τα Συστήματα Εναλλακτικής Διαχείρισης ΑΕΚΚ που υπάρχουν στην περιοχή του Ρεθύμνου (ή σε άλλες περιοχές της Κρήτης), ώστε να καταστεί δυνατή η συλλογή των αποβλήτων και η επαναχρησιμοποίηση ή η κατάλληλη διαχείρισή τους. Σε περίπτωση που δεν έχουν δημιουργηθεί μέχρι σήμερα τέτοια συστήματα, παρακαλούμε να μας γνωρίσετε εάν έχουν εκδηλωθεί σχετικές πρωτοβουλίες για σύστασή τους.

8. Περαιτέρω, ο ΕΟΑΝ παρακαλείται να μας πληροφορήσει εάν υφίσταται σύστημα παρακολούθησης και καταγραφής του όγκου των ΑΕΚΚ που παράγεται κατά έτος με στοιχεία προερχόμενα τόσο από τις αρμόδιες Πολεοδομικές Υπηρεσίες (βάσει του αρθρ. 329 του Κώδικα Βασικής Πολεοδομικής Νομοθεσίας ή άλλων συναφών διατάξεων), όσο και από τις λοιπές Υπηρεσίες που αναλαμβάνουν την παραλαβή δημοσίων έργων.
9. Η αρμόδια Δ/ση του ΥΠΕΚΑ: Α) να μας ενημερώσει εάν ο συγκεκριμένος ΧΑΔΑ είχε δηλωθεί και εάν έχει ενταχθεί σε πρόγραμμα αποκατάστασης Β) να συνδράμει και να χορηγήσει τις απαιτούμενες κατευθύνσεις στην Αυτοδιοίκηση, δεδομένου ότι ο Δήμος Ρεθύμνης θεωρεί ότι δεν υπάγεται στις αρμοδιότητές του ο καθαρισμός του συγκεκριμένου χώρου, Γ) να μας ενημερώσει για τις δυνατότητες χρηματοδότησης του καθαρισμού και της αποκατάστασης, μέσω σχετικών προγραμμάτων.

Σε αναμονή των ενεργειών και έγγραφων απαντήσεών σας παραμένουμε στη διάθεσή σας για κάθε περαιτέρω πληροφορία ή διευκρίνιση.

Με τιμή

Ιωάννης Π. Σαγιάς
Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη

Συνημμένα:

1. Το υπ' αριθμ.: 5635/18.03.16 έγγραφο του Τμήματος Καθαριότητας του Δήμου Ρεθύμνης.
2. Το υπ' αριθμ. ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΠΚ/ΕΠΣ/ΤΑΠΙΠ/86430/50524/1113/492/15.04.16 έγγραφο του Τμήματος Αρχαιοτήτων Προϊστορικών και Ιστορικών περιόδων της Εφορείας Παλαιοανθρωπολογίας – Σπηλαιολογίας του ΥΠΠΟΑ.
3. Το υπ' αριθμ. 132673/19.07.16 έγγραφο του Τμήματος Περιβάλλοντος και Υδροοικονομίας της ΠΕ Ρεθύμνου, Περιφέρειας Κρήτης.

Κοινοποίηση:

1. ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΡΗΤΗΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΖΗΜΙΩΝ (ΠΕΑΠΖ)
ΠΛΑΤΕΙΑ ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗ
71202 ΗΡΑΚΛΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

2. ΥΠΠΟΑ
ΕΦΟΡΕΙΑ ΠΑΛΑΙΟΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑΣ-ΣΠΗΛΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΑΡΔΗΤΤΟΥ 34Β
116 36 ΑΘΗΝΑ